

Nieuws uit de Egmontstraat

E-Nieuwsbrief van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen

16-12-2009 - nr 11

In dit nummer:

- [Edito](#)
- [In de kijker](#)
- [Genoteerd](#)
- [Kalender](#)
- [Over de grenzen](#)
- [Internationaal genoteerd](#)
- [Cijfers en letters](#)
- [In de pers](#)
- [FWO-Intern](#)

Edito

2010 : Een jaar vol uitdagingen

De aanvraagronde 2009 voor kredieten en projecten is net achter de rug. De Raad van Bestuur heeft de beslissingen bekend gemaakt. Positief was dat er ook ditmaal een stijging van het aantal aanvragen van maar liefst 15% te noteren viel. Maar de budgetbeperkingen in het huidige financiële klimaat, noopten het FWO het slaagpercentage voor deze aanvragen andermaal naar beneden bij te stellen, tot amper 17,59 %.

Rekening houdend met de krimpende budgetten, geeft het FWO immers prioriteit aan het op peil houden van de individuele onderzoeksmandaten. Goed opgeleide onderzoekers zijn immers cruciaal voor de innovatieketen en een FWO-mandaat betekent voor een jonge onderzoeker vaak de start van een internationale onderzoekscarrière.

Het FWO is verheugd dat in de afgelopen besparingsronde minister Lieten oor heeft gehad naar deze argumentatie en de toelage van het FWO slechts beperkt werd getroffen door de besparingsronde. Desalniettemin kondigen er zich nog moeilijke budgettaire tijden aan en staat ook het FWO voor grote uitdagingen: de vraag blijft groeien, maar de middelen lijken de vraag niet te kunnen volgen.

Naast de budgettaire uitdagingen, wordt 2010 ook een jaar van belangrijke hervormingen. Op 1 januari 2010 gaan de nieuwe FWO-Expertpanels officieel aan de slag. Daarnaast wordt er ook een nieuwe administratieve structuur met dossierbeheerders ingevoerd. Op basis van de vijf grote wetenschapsgebieden, krijgt elke onderzoeker voortaan één centraal aanspreekpunt binnen de FWO-administratie.

Een nog efficiëntere dienstverlening, daar staat het FWO ook in 2010 voor garant.
Ik wens u nu alvast een fijn eindejaar en een nieuw jaar vol boeiende ontdekkingen.

Elisabeth Monard

In de kijker

De dossierbeheerder: uw centraal aanspreekpunt in de FWO-administratie

Op 1 januari 2010 verandert er heel wat binnen de FWO-administratie. Niet alleen gaan de nieuwe FWO-Expertpanels aan de slag, maar ook intern wordt er een grondige hervorming doorgevoerd. Voortaan wordt de dossierbeheerder het centrale aanspreekpunt voor elke onderzoeker voor een FWO-onderzoeksfinanciering, een mandaat of een project. Verdeeld over de vijf grote wetenschapsgebieden, aangevuld met het interdisciplinair gebied, staan vanaf 1 januari tien dossierbeheerders garant voor de vlotte opvolging van alle onderzoeksdossiers binnen het FWO. Het maakt niet uit of u in de toekomst een mandaat, onderzoeksproject, dan wel een reis-of congreskrediet wil aanvragen. Binnen één wetenschapsgebied zal u steeds één aanspreekpunt hebben, waar u met al uw vragen terecht kan. De oude contactgegevens van het FWO, die in de eerste plaats verwezen naar de aard van de onderzoeksfinanciering, worden vanaf 1 januari vervangen door nieuwe e-mailadressen:

Gebied Biologie: bio@fwo.be

Gebied Cultuur: cult@fwo.be

Gebied Gedragwetenschappen: GM@fwo.be

Gebied Wetenschap & Technologie: WT@fwo.be

Gebied Medische wetenschappen: med@fwo.be

Interdisciplinair onderzoek : interdisciplinair@fwo.be

Verder verandert er voor u als aanvrager niets. De onlineformulieren blijven beschikbaar en worden nog uitgebreid met de mogelijkheid om voortaan ook een *lang onderzoeksverblijf* rechtstreeks online aan te vragen.

Een nog betere, klantgericht dienstverlening, daar staat het FWO ook in 2010 voor garant.

Kennismakers Kiezen

In de theaterzaal KVS in Brussel verzamelden op donderdag 8 oktober meer dan 200 wetenschappers voor de infosessie *Kennismakers Kiezen*. Secretaris-generaal Elisabeth Monard zette deze infonamiddag in met de voorstelling van het beleidsplan 2008-2012 van het FWO. Stafmedewerker Hans Willems gaf een uitgebreide toelichting bij de hervorming van de wetenschappelijke commissies tot [FWO-Expertpanels](#).

Het tweede deel van de infosessie was gewijd aan het thema *peer review*. Gastspreker dr. David Stonner, hoofd van het Europese speerpunt van de Amerikaanse *National Science Foundation* (NSF) gaf een zeer geapprecieerde lezing over hoe de NSF omgaat met *peer review*. Zo heeft de NSF ongeveer 300.000 (!) *peer-reviewers*, waarvan 13% buitenlanders, die gratis hun medewerking verlenen voor het beoordelen van predoctorale en postdoctorale onderzoekers. Opmerkelijk was zijn stelling dat wetenschappelijk onderzoek niet enkel blijk moet geven van excellentie en individuele competentie, maar ook van maatschappelijke relevantie. Wetenschappers zijn in staat

om goede van slechte wetenschap te onderscheiden, maar kunnen niet steeds de maatschappelijke implicaties aantonen. Anderen hekelen dan weer het te conservatief karakter van het *peer review*-systeem. De huidige systemen zullen eerder wetenschappers aanzetten om risicovolle wetenschap te mijden. In een geanimeerd debat achteraf gaven gerenommeerde Vlaamse onderzoekers hun bedenkingen en formuleerden argumenten pro en contra het huidige *peer review*-systeem van het FWO.

Hun belangrijkste conclusie was dat het met *peer review* is zoals met ons democratisch systeem: het werkt niet altijd even goed, maar het is nog steeds het minst slechte beschikbare systeem om wetenschappelijk onderzoek te evalueren.

Wie het volledige programma en alle presentaties nog eens wil bekijken, kan dit doen op de [website](#) van het FWO.

Aanpassingen in de reglementen

De onderzoeksomgeving verandert voortdurend; het FWO zorgt met aanpassingen in haar reglementen voor een efficiënt antwoord. Zo besliste de Raad van Bestuur in november volgende wijzigingen door te voeren:

1. Om FWO-postdoctorale mandaten en het systeem van *Tenure Track* beter op elkaar te stemmen, wordt vanaf 2012 de tweede hernieuwing voor het postdoctoraal mandaat bij het FWO afgeschaft. Vanaf 2010 geldt er een overgangsregime, waarbij dit tweede mandaat nog slechts in uitzonderlijke gevallen wordt toegekend.
2. De indiendatum voor het aanvragen van Wetenschappelijke Onderzoeksgemeenschappen is van 15 oktober naar 1 oktober gebracht.
3. Hoewel men nog steeds moet aangesteld zijn met een contract voor onbepaalde duur in een academisch ziekenhuis, kan met voortaan ook een fundamenteel klinisch mandaat opnemen indien men exclusief een aanstelling heeft van minstens 80% in een klinische functie. Deze maatregel moet toelaten om gezin en baan nog beter te combineren.

[terug naar boven](#)

Genoteerd

Op zoek naar parasieten in het spoor van Darwin

Begin oktober stapte Tine Huyse, FWO-postdoc aan de Katholieke Universiteit Leuven en deeltijds verbonden aan het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG), samen met ITG-directeur Bruno Gryseels aan boord van de *Clipper Stad Amsterdam*, de driemaster die onder Canvas- en VPRO-vlag Darwin achterna zeilt. Aan boord illustreerde Huyse hoe de *Schistosoma*-worm (een Afrikaanse parasiet die via een 'tussengastheerslak' in het menselijk lichaam terecht kan komen) van de slavenhandel profiteerde om ook in Zuid-Amerika toe te slaan. Tine Huyse ging ook na in hoeverre de relatie tussen parasiet en slak past in een concept dat Darwin introduceerde: co-evolutie, de nauwe interactie tussen twee of meerdere organismen zoals een plant en een insect die zich door wederzijdse selectie voortdurend aan elkaar aanpassen.

Wereldwijd zijn 200 miljoen mensen besmet met de *Schistosoma*-worm. De meeste mensen raken besmet door te baden in het water waar de wormen van deze parasiet zitten en deze ongemerkt hun huid binnen kunnen dringen. Ook enkele van de bemanningsleden, die voordien in Congo en Suriname hadden gereisd, bleken besmet te zijn. Gelukkig verkeerde de ziekte nog in een vroeg stadium en bestaan er tegenwoordig goede behandelingen.

Duits-Belgische Conferentie

Op 14 en 15 oktober vond in het paleis van de Academieën de eerste Duits-Belgische conferentie plaats, georganiseerd door FWO en FNRS, met als thema “partners in innovation and education”. De conferentie werd geopend door Minister van buitenlandse zaken Yves Leterme. Een honderdtal aanwezigen konden er ervaren dat in diverse domeinen reeds nauw samengewerkt wordt met Duitsland, en hadden de mogelijkheid om nieuwe contacten te leggen.

De presentaties van de verschillende sprekers zijn beschikbaar op de [website van de Duitse ambassade](#).

[terug naar boven](#)

Kalender

Deadline ERC Advanced Grant

- ERC Advanced Grant technologische wetenschappen: 24 februari 2010
- ERC Advanced Grant biologische wetenschappen: 17 maart 2010
- ERC Advanced Grant cultuurwetenschappen en gedrags- en maatschappijwetenschappen: 7 april 2010

Meer informatie kan je terugvinden op onze [website](#).

Indiendata prijzen

- [Wetenschappelijke Prijs Alcatel - Lucent Bell](#): 1 februari 2010
- [Jaarlijkse Prijs IBM Belgium voor de Informatica](#): 1 februari 2010
- [Tweejaarlijkse Iwan Åkerman Award](#): 1 februari 2010
- [InBev-Baillet Latour Prijs voor Klinisch Onderzoek](#): 15 februari 2010

Oproep voor het indienen van aanvragen voor Mandaten, Projecten en Kredieten aan Navorsers

- Mandaten: 1 februari 2010
- Onderzoeksprojecten: 1 april 2010
- Kredieten aan Navorsers: 1 april 2010

[terug naar boven](#)

Over de grenzen

Wetenschappelijke integriteit

Met de stijgende prestatie- en publicatiedruk bij onderzoekers stijgt ook het aantal inbreuken op de wetenschappelijke integriteit. Hieronder verstaan we het met opzet vervalsen, fabriceren of plagiëren van data voor de aanvraag, presentatie, publicatie en/of evaluatie van onderzoek. Ook piraterij (zowel van gegevens, software, als van data in het algemeen), onrechtmatige auteursvermeldingen op publicaties en schendingen van vertrouwelijkheidclausules (o.a. door juryleden en referenten) vallen onder wetenschappelijk wangedrag. Dit alles kan een erg negatieve invloed hebben op de publieke opinie, zeker wanneer (fundamenteel) onderzoek afhankelijk is van overheidssubsidies: dit kan het imago van onderzoek en onderzoekers schaden. Preventie en een gerichte aanpak van de wetenschappelijke integriteit is dan ook een prangende aangelegenheid; zeker in het licht van de toenemende internationalisering en de daarmee gepaard gaande sterkere

internationale competitie, toename in internationale programma's en onderzoekssamenwerking en internationale *peer review*.

Om deze problematiek aan te kaarten heeft het Federaal Wetenschapsbeleid, samen met de vier Academies, een *Ethische Code voor het Wetenschappelijk Onderzoek in België* opgesteld. Deze werd op 8 oktober 2009, in bijzijn van Minister van Wetenschapsbeleid Sabine Laruelle, officieel voorgesteld tijdens een symposium over wetenschappelijke integriteit. Ook het FWO volgt deze materie nauwgezet op, o.a. via deelname aan verschillende Europese overlegorganen, en zal de *Ethische Code* in 2010 opnemen in zijn reglementen. Hierdoor zal het navolgen van de *Ethische Code* verplicht worden voor onderzoekers die gefinancierd worden door het FWO. Met deze implementatie wil het FWO de kwaliteit, betrouwbaarheid en juistheid van wetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen waarborgen.

Evaluatie van onderzoeksprogramma's

In het ESF-*Member Organisation Forum on the Evaluation of Funding Schemes* hebben de afgelopen drie jaar diverse beleidsmedewerkers van de Europese *research councils*, waaronder het FWO, gezocht naar de beste evaluatie van onderzoeksprogramma's. Uitwisseling van *best practices* leverde interessante kruisbestuivingen op en liet elke *research council* toe haar evaluatiemechanismen te verbeteren en versterken.

De resultaten van drie jaar overleg zijn nu gebundeld in een [eindrapport](#) dat in oktober 2009 werd goedgekeurd door de *General Assembly* van ESF: het rapport brengt een reeks conclusies en aanbevelingen, er is ook ruime aandacht voor het FWO.

Research Careers

Het FWO is sterk begaan met de carrières van onderzoekers. Een mooie illustratie daarvan is onze deelname aan diverse internationale fora rond deze problematiek. Zo maken we deel uit van het ESF Member Organization Forum over Research Careers, dat recent een voorlopige balans opmaakte, en nu ook met een aantal maanden verlengd wordt.

Ook de implementatie van het Europees Handvest voor de Onderzoeker (de zogenaamde "Charter & code") volgt het FWO van nabij op. Sinds kort maakt het FWO deel uit van de HR Strategy Group, een groep van 40 instellingen die zich engageren om concrete stappen te ondernemen in de richting van de realisatie van het handvest.

[terug naar boven](#)

Internationaal genoteerd

Programma bilaterale onderzoekssamenwerking

Het programma voor internationale samenwerking, waarvoor het FWO jaarlijks 1,5 miljoen euro ter beschikking heeft, komt stilaan op kruissnelheid.

De eerste oproep voor onderzoeksprojecten in samenwerking met onderzoekers in Vietnam, die half september werd afgesloten, was een groot succes. Maar liefst 30 ontvankelijke aanvragen bereikten ons. In deze eerste ronde zullen [vijf tweejarige projecten](#) gefinancierd worden.

Een andere recente oproep was deze met Québec. Anders dan bij andere samenwerkingsverbanden, ligt het zwaartepunt van de evaluatie hier in Québec. Indien daar een project met een Vlaamse partner wordt goedgekeurd, dan financiert FWO het voor Vlaanderen aangevraagde budget, in zoverre de aanvraag wetenschappelijk positief geëvalueerd wordt door ons bevoegde expertpanel. Met Ecuador (SENACYT) en China (MOST) werden de onderhandelingen over de kaderovereenkomsten recent afgerond. De [call voor China](#) is geopend (uiterste indiendatum: 15

februari), en voor Ecuador komt er heel binnenkort een oproep. Hou onze website in elk geval in de gaten.

Met Zuid-Afrika hopen we nog voor het einde van dit jaar een akkoord te hebben, om dan begin 2010 een eerste oproep te lanceren.

Samenwerkingsovereenkomst met Luxemburg

Het FWO heeft onlangs een samenwerkingsovereenkomst bereikt met onze Luxemburgse zusterorganisatie [FNR](#) (Fonds National de la Recherche Luxembourg). Binnenkort kunnen Vlaamse onderzoekers in het kader van de jaarlijkse oproep voor onderzoeksprojecten een voorstel indienen met een Luxemburgse partner. Voorstellen dienen aan beide kanten gelijktijdig ingediend te worden en worden ook in Luxemburg op hun wetenschappelijke merites beoordeeld. Indien het voorstel gehonoreerd wordt, dan neemt FNR de financiering van de Luxemburgse partner voor zijn rekening. Deadline voor de oproep is 1 april; meer informatie volgt op de [FWO website](#).

IBM beloont 2 Belgische doctoraatstudenten met een Fellowship Award

Het *IBM Ph.D. Fellowship Awards* programma heeft dit jaar twee Belgen genomineerd. Dit wereldwijd programma voor uitmuntende doctoraatstudenten met interesse voor fundamentele innovatieoplossingen in de IBM-sfeer in verschillende academische disciplines en studiegebieden zoals computerwetenschappen, elektrotechniek en elektronica, fysica, wiskunde en managementwetenschappen.

De eerste laureaat uit België is Hong Sun, een doctoraatsstudent aan het departement Wiskunde-informatica aan de Universiteit Antwerpen en ook onderzoeker aan het Interdisciplinair Instituut voor Breedband Technologie (IBBT). De andere is Kenia Sousa, doctoraatsstudent aan het departement Computerwetenschappen aan de Louvain School of Management van de Université Catholique de Louvain.

Bezoek Braziliaanse Research Council CNPq

Op 1 oktober 2009, zijn eerste dag als FWO voorzitter, mocht professor Paul De Knop een delegatie van het Braziliaanse onderzoeksfonds CNPq verwelkomen.

Professor **Marco Antonio Zago**, voorzitter van CNPq, lichtte voor het FWO en het FNRS het beleid en de strategische prioriteiten van zijn organisatie (waarmee het FWO sinds geruime tijd samenwerkt) toe. Met de groeiende economische en wetenschappelijke dynamiek in Brazilië in het achterhoofd, willen we het partnerschap tussen beide landen blijven ondersteunen en uitbreiden. De recentste oproep tot voorstellen binnen het kader van de huidige samenwerking was alvast een succes, met 16 ontvankelijke aanvragen.

Symposium “Damiaan en translationeel onderzoek”

Ter gelegenheid van de heiligverklaring van pater Damiaan verzamelde op 9 en 10 oktober een select gezelschap van Vlaamse en Italiaanse experts in de Academia Belgica te Rome voor een symposium rond translationeel onderzoek. Het verband tussen beide mag dan op het eerste zicht verrassend lijken, maar pater Damiaan kan als een pionier in het veld beschouwd worden door zijn sterk patiëntgerichte aanpak. Bovendien heeft Vlaanderen een wereldwijde reputatie in het (translationeel) onderzoek naar lepra en andere infectieziekten.

De aanwezige onderzoekers en beleidsmakers uit België en Italië konden er in een informeel kader van gedachten wisselen. Het programma en de presentaties zijn terug te vinden op [onze website](#).

[terug naar boven](#)

Cijfers en letters

Recent toegekende prijzen

Prijzen AIC - Academy of Immunology for Clinicians - 2009

Aude Bonehill en Kris Thielemans, Vrije universiteit Brussel

“Onderzoek naar de mogelijkheden van therapeutische vaccinatie bij patiënten met gevorderd melanoom.”

Prof. Dirk Elewaut, Universiteit Gent

“Onderzoek naar nieuwe strategieën voor immunomodulatie en monitoring bij chronische artritis”

Dr. Philip Meuleman en Dr. Thomas Vanwolleghem, Universiteit Gent

“Onderzoek naar het hepatitis C virus (HCV).”

Wetenschappelijke Prijs McKinsey and Company

Peter Mortier, Universiteit Gent

“Computer modellering van stentimplantaties ter hoogte van coronaire bifurcaties.”

Jaarlijkse Prijs IBM Belgium voor de Informatica

Steven Schockaert, Universiteit Gent

“Redeneren over vage temporele en ruimtelijke informatie uit het web.”

ExxonMobil Chemical European Science & Engineering Award

Ive Hermans, Katholieke Universiteit Leuven

“An holistic approach to catalytic engineering; case study on selective oxidations.”

Wetenschappelijke Prijs Foundation AstraZeneca (Astma & COPD)

Charles Pilette, Université Catholique de Louvain

“L’epithelium bronchique de patients BPCO a une capacite reduite a transporter 1 IgA et a neutraliser l’elastase neutrophile.”

InBev-Baillet Latour Prijs voor Klinisch Onderzoek

Bart Loeys, Universiteit Gent

“Klinische en moleculaire karakterisatie van erfelijke bindweefselaandoeningen leiden tot identificatie van TGFbeta als een sleutel-signalisatieweg met belangrijke therapeutische implicaties.”

Wetenschappelijke Prijs Barco N.V.

Phillipe Tassin, Vrije Universiteit Brussel

“Metamaterialen voor geavanceerde fotonische toepassingen.”

Jaarlijkse Prijzen Barco n.v. voor Afstudeerwerken

Saartje De Neve, Universiteit Gent

“Opname en weergave van beelden met een hoog dynamisch bereik.”

Vincent Ginis, Vrije Universiteit Brussel

“Transformatieoptica en metamaterialen: de relativiteit van de elektromagnetische realiteit.”

Stijn Roelandt, Vrije Universiteit Brussel

“Belichtingssysteem op basis van LEDs, ontwikkeld voor 3-D projectiebeeldschermen met een groot aantal kijkzones.”

Wetenschappelijke Prijs Pfizer

Dirk Elewaut, Universiteit Gent

“Natural killer T-cellen als doelwit voor immuuntherapie.”

Alle laureaten zijn ook terug te vinden op onze [website](#).

CIWC jaaroverzicht

- Reiskredieten voor deelname aan congressen en korte studieverblijven in en buiten Europa (max. 4 weken):
 - 1084 aanvragen en 779 toekenningen (slaagpercentage van 72%)
 - 12% meer toekenningen dan in 2008
 - meest populair bij onderzoekers in de Exacte en Biologische Wetenschappen
- Lange studieverblijven in en buiten Europa (max. 12 maand) en verblijven van Vlamingen in het kader van internationale uitwisselingsakkoorden:
 - 228 aanvragen en 198 toekenningen (slaagpercentage van 87%)
 - 15% meer toekenningen dan in 2008
 - meest populair bij onderzoekers uit de Exacte en Gedrags- en Maatschappijwetenschappen
- Kredieten voor de organisatie van congressen in België:
 - 142 aanvragen en 112 toekenningen (slaagpercentage van 72%)
 - meest populair in de Cultuur- en Taalwetenschappen
- Kredieten voor wetenschappelijke opdrachten (*sabbatical leave*, 3-12 maand):
 - 17 aanvragen en 10 toekenningen (slaagpercentage van 59%)
- Visiting postdoctoral fellowships (juniors en seniors; 3-12 maand):
 - 54 aanvragen en 23 toekenningen (slaagpercentage van 43%)
 - meest populair bij buitenlandse onderzoekers uit de Exacte Wetenschappen

Meer informatie over deze mobiliteitsondersteunende instrumenten van het FWO vindt u op onze [website](#).

Toekenningen onderzoeksprojecten en Kredieten aan Navorsers

Op 26 november kende de Raad van Bestuur 319 nieuwe Onderzoeksprojecten en 67 Kredieten aan Navorsers toe voor een totaalbedrag van € 24.003.896.

Meer informatie kan u [hier](#) terugvinden.

[terug naar boven](#)

In de pers

In de pers

- 18 november: interview E.Monard – tentoonstelling FWO Gent (AVS –Oost-Vlaamse TV)
- 24 november: K.U.Leuven vreest minder doctorandi vanaf 2012 (De Morgen)
- 27 november: Steun voor onderzoek wordt ingekrimpt (De Tijd)
- 27 november: Vlaams onderzoek valt terug (De Standaard)

[terug naar boven](#)

FWO-Intern

Personalia

- Indiensttreding:
- 1/10/2009: Danique Moors, adviseur documentenbeheer
- 01/10/2009: Sam Neefs, analist programmeur
- 16/11/2009: Anne-Aymon Gunst, adviseur financiering en begroting
- 23/11/2009: Karolien Ronse, administratief medewerker
- 1/1/2010 : Freya Bellemans , administratief medewerker

[terug naar boven](#)